

Rapport fra forvaltningsrevisjon - Fylkesveier

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Trøndelag fylkeskommune

Møtedato

29.05.2024

Saknr

49/24

Saksbehandler Torbjørn Brandt**Arkivkode** FE-217, TI-&58**Arkivsaknr** 22/283 - 12**Forslag til vedtak**

Kontrollutvalget slutter seg til revisors anbefaling og sender rapporten til behandling til fylkestinget med følgende forslag til vedtak:

1. Fylkestinget ber fylkesdirektøren om å legge til rette for å benytte den kompetansen som finnes i vegavdelingen og for å skapes en felles forståelse av det arbeidet som gjøres, herunder begrepsbruk.
2. Fylkestinget ber fylkesdirektøren orientere kontrollutvalget om status for oppfølging av punkt 1 til kontrollutvalget innen utgangen av 2024.

Vedlegg

Presentasjon av forvaltningsrevisjon - fylkesveier

Rapport fra forvaltningsrevisjon om fylkesveg

Særutskrift fra møtebok 47/24

Saksopplysninger

Kontrollutvalget i Trøndelag fylkeskommune bestilte 13.12.2022, sak 74/22 en forvaltningsrevisjon med tittelen fylkesveger – vedlikehold, klima og miljøtiltak. Revisor utarbeidet en prosjektplan etter dialog med kontrollutvalget, som ble vedtatt 06.06.2023 i sak 35/23. Forvaltningsrevisjon ble satt opp til behandling i sak 47/24 men ble utsatt som følge av at det ble sendt ut med for lite tid til at medlemmene kunne sette seg inn i saken.

Revisor utarbeidet følgende problemstillinger for å svare ut bestillingen::

1. Hvilke økonomiske føringer og bindinger finnes for bruk av midler til veg?
2. Er trafikksikkerhet ivaretatt i drift og vedlikehold og investeringer på fylkesveg?
3. Er klima og miljø ivaretatt i drift og vedlikehold og investeringer på fylkesveg?

Problemstilling 1 er besvart beskrivende og revisor har ikke utarbeidet revisjonskriterier for denne problemstillingen. I denne problemstilling synliggjøres sammenhenger og bindinger som har betydning for fylkeskommunens disponering av midler. Dette omfatter både eksterne føringer og fylkeskommunens egne prioriteringer.

Til problemstilling 2 har revisor gjort følgende vurderinger:

- Kartleggingene knyttet til myke trafikanter, historiske utforkjøringsulykker, strekninger med særlig risiko for MC og moped og forsterket midtmerking, ulykkespunkter og -strekninger, er startet opp, men ikke fullført.
- Det ikke foreligger noen skriftlig plan for gang- og sykkelveginspeksjoner.
- Fornyingsprogrammet har for små rammer til at standardetterslep blir prioritert på de meste trafikkerte og ulykkesutsatte vegene.
- Dekkeposten til trafikksikkerhet skal dekke mange gode formål, og at midler til forsterket midtmerking må konkurrere med andre gode formål.
- Eksisterende problempunkter ikke blir prioritert i neste års handlingsprogram.
- Trafikksikkerhet prioriteres i beslutninger om hvilke gang- og sykkelveger som skal bygges, men at trange budsjetter gjør at bygging av gang- og sykkelveger har blitt prioritert ned de siste årene.

Til problemstilling 3 har revisor gjort følgende vurderinger:

- Vegavdelingen har et system for registrering av klimagassutslipp og et klimabudsjett.
- Det er *ikke* etablert noe miljøstyringssystem.
- Det er laget en plan for håndtering av tunnelvaskevann.
- Det *ikke* er utarbeidet en prioritert oversikt over veger der framkommelighet og sikkerhet er kritisk utsatt på grunn av klimaendringer.
- Det *ikke* er laget noen plan for å gjøre vegnettet mer robust mot klimaendringer.
- Fylkeskommune stiller krav til klima- og miljøtiltak i sine driftskontrakter.
- Helheten i økosystemet ivaretas av konsekvensutredninger og reguleringsplaner.
- Fylkeskommune vektlegger reduksjon i klimagassutslipp i sine investeringsbeslutninger

På grunnlag av det revisor har beskrevet til problemstilling 1 konkluderer revisor med at:

- Størrelsen på investeringsbudsjettet påvirkes av muligheten til å lånefinansiere tiltak, og det vil være ytterligere begrenset av at Trøndelag fylkeskommune har en høy gjeldsgrad.
- Fylkeskommunen har økonomiske forpliktelser i samarbeidet i Miljøpakken.
- Fylkeskommunen har økonomiske forpliktelser som følge av oppfølging av lovverk.
- Fylkeskommunens budsjett for det enkelte år er bundet opp av tidligere vedtatte investeringsprosjekter som strekker seg inn i budsjettåret.
- Fylkeskommunens budsjett er bundet opp av driftskontrakter som strekker seg over flere år.

På grunnlag av vurderingene knyttet til problemstilling 2 konkluderer revisor med at:

- Trafikksikkerhet vektlegges i drift- og vedlikeholds kontrakter og investeringsprosjekter på fylkesveg, men at mange av strategiene på trafikksikkerhetsområdet ikke har kommet godt i gang. Trafikksikkerhet framstår som det store viktige målet med henvisning til 0-visjonen fra 2002. Det arbeides både med infrastruktur og adferd for å øke trafikksikkerheten. Innenfor drift og vedlikehold er det begrenset økonomisk handlingsrom, og hensynet til trafikksikkerhet må konkurrere om midler i forhold til andre tiltak. Mye tyder på at reduserte bevilgninger til gang og sykkelveger og andre tiltak for myke trafikanter kan svekke trafikksikkerheten for denne gruppen. Samtidig er trafikksikkerhet mye mer enn å ivareta hensynet til myke trafikanter.

På grunnlag av vurderingene knyttet til problemstilling 3 konkluderer revisor med at:

- Klima og miljø ivaretas i drift, vedlikehold- og investeringsprosjekter på fylkesveg. Vegavdelingen i fylkeskommunen jobber med mange forhold knyttet til klima og miljø, men for revisor framstår innsatsen noe spredt og lite koordinert. På enkelte områder har vegavdelingen god kompetanse, mye kunnskap og jobber godt. Samtidig gjenstår et arbeid for å klare og utnytte kompetansen og kunnskapen til å jobbe mer målrettet med klima og miljø. Det kan være nyttig å skille mellom klima og miljø, for å etablere en tydeligere innretning innenfor de to begrepene

Revisor anbefaler Trøndelag fylkeskommune å:

- Legge til rette for å benytte den kompetansen som finnes i vegavdelingen.
- Være oppmerksom på begrepsbruk, slik at det skapes en felles forståelse av det arbeidet som gjøres.

Vurdering og konklusjon

Rapporten svarer ut prosjektplanen og kontrollutvalgets bestilling. Revisor har undersøkt problemstillingene grundig og har innhentet dokumentasjon fra flere forskjellige kilder.

Revisors vurderinger, konklusjoner og anbefalinger kan bidra til ytterligere forbedringer på dette området.

Sekretariatet anbefaler at utvalget slutter seg til revisors anbefalinger, og oversender rapporten til behandling til fylkestinget.